

חוברת תרגול – ספרות לבגרות 8281: הלב, הכנה לבגרות

מהדורה למורה חנ"מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לתרגל ניתוח מלא של כל יצירה: תקציר, דמויות, סמלים, מבנה ונושאים, כפי שמופיע באתר
- להתאמן על כתיבת תשובות בנוסח שאלון 8281 בעזרת תשובות מופת ופיגומים
- לתרגל משימת השוואה בין מדירה לדירה והתיק השחור בצורה מובנית
- לחזק שליטה במונחי ספרות מרכזיים ובזיהוי אמצעים ספרותיים דרך תרגול ומשחקים

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • סיפורת קצרה: יגון, מדירה לדירה, התיק השחור – עובדות יסוד

1. א – אנטון צ'כוב
2. א – עגלון זקן בשם יונה
3. א – אב ובנו

חלק ב' – פרק 1 • סיפורת קצרה: יגון, מדירה לדירה, התיק השחור – סמלים ודמויות

1. 1 – ג (יגון)
2. 2 – א (התיק השחור)
3. 3 – ב (מדירה לדירה)

חלק ג' – פרק 1 • סיפורת קצרה: יגון, מדירה לדירה, התיק השחור – כתיבה והבנה מעמיקה

1. מספר כל-יודע מגוף שלישי, שחושף את תחושותיו הפנימיות של יונה ואת אדישות הסובבים אותו.

חלק ד' – פרק 2 • דרמה: בית בובות מאת הנריק איבסן – הכרת היצירה

1. א – הנריק איבסן
2. א – הדרמה הריאליסטית המודרנית

חלק ה' – פרק 2 • דרמה: בית בובות מאת הנריק איבסן – הכרת היצירה

1. לא נכון – המחזה עלה לראשונה בקופנהגן בשנת 1879.
2. נכון – הפתיחה נראית כקומדיה ביתית בחג המולד, לפני שהסוד מתגלה.

חלק ו' – פרק 2 • דרמה: בית בובות מאת הנריק איבסן – הכרת היצירה

1. בורגנית

חלק ז' – פרק 2 • דרמה: בית בובות מאת הנריק איבסן – מבנה, דמויות וסמלים

1. 1 – ד (הכינוי שנורה נותנת לבית שבו חייתה)
2. 2 – ג (התיאור שנורה נותנת לעצמה ביחס להלמר)
3. 3 – ב (התיאור שנורה נותנת לעצמה ביחס לאביה)
4. 4 – א (הכינוי שנורה נותנת לילדיה)

חלק ח' – פרק 3 • נובלה: מאחורי הגדר מאת ח"נ ביאליק – רקע ועובדות

1. נכון – כך מצוין בעמוד היצירה.
2. לא נכון – העלילה מתרחשת בשכונה יהודית בעיירה במזרח אירופה, "פרבר העצים".
3. נכון – כך מתואר תקציר הדמויות באתר.

חלק ט' – פרק 3 • נובלה: מאחורי הגדר מאת ח"נ ביאליק – דמויות, מקום וכותרת

- 1. יהודים
- 2. מארינקא

חלק י' – פרק 3 • נובלה: מאחורי הגדר מאת ח"נ ביאליק – סמלים ומבנה

- 1. ב – גם להגן וגם להפריד בין אנשים

חלק י"א – פרק 3 • נובלה: מאחורי הגדר מאת ח"נ ביאליק – התאמה, כתיבה והמלצה

- 1 – ג (בן יחיד למשפחה יהודית, מאוהב במארינקא)
- 2 – א (נערה נוכרייה אסופית הגדלה בחצר השכנה)
- 3 – ד (שכונה יהודית בעיירה במזרח אירופה)
- 4 – ב (גבול שמפריד בין שני עולמות ובני אדם)

חלק י"ב – פרק 4 • שירה: ליבי במזרח מאת רבי יהודה הלוי – הכרת היצירה

- 1. א – רבי יהודה הלוי
- 2. ב – שירי ציון
- 3. א – בספרד

חלק י"ג – פרק 4 • שירה: ליבי במזרח מאת רבי יהודה הלוי – הבנה ויישום

- 1. נכון – כך מצוין באתר לגבי מבנה השיר.
- 2. לא נכון – בשיר חרוז מבריח – אותו חרוז חוזר לאורך כל השיר, כמקובל בשירת ספרד.
- 3. לא נכון – בגלל הפיצול בין הלב לגוף דווקא שום דבר אינו ערב לו.

חלק י"ד – פרק 4 • שירה: ליבי במזרח מאת רבי יהודה הלוי – חשיבה והערכה

- 1. כי ליבו נמצא במקום אחר (בציון) וגופו בספרד, ולכן שום דבר אינו 'ערב' לו כשהוא רחוק ממקום הגעגוע.
- 2. חרוז אחד החוזר לאורך כל השיר; הוא יוצר תחושת רצף ואחידות, כמו הכיסופים שאינם פוסקים לאורך השיר כולו.

חלק ט"ו – פרק 6 • מיומנויות שאלון 8281: אמצעים, מושגים ובונה תשובה – זיהוי בסיסי

- 1 – ד (ליבי במזרח)
- 2 – ג (בית בובות)
- 3 – ב (יגון)
- 4 – א (מאחורי הגדר)

חלק ט"ז – פרק 6 • מיומנויות שאלון 8281: אמצעים, מושגים ובונה תשובה – עובדות ביצירות

- 1. לא נכון – אף אדם לא מקשיב לו ברצינות, ולכן בסוף הוא מספר את צערו לסוסה שלו
- 2. נכון – נורה אומרת שהבית שלה היה 'חדר משחקים' וכי היא הייתה 'אשת-הבובה' של בעלה
- 3. לא נכון – זהו שיר קצר של שש שורות בלבד, הבנוי במשקל ובחרוז מבריח

חלק י"ז – פרק 6 • מיומנויות שאלון 8281: אמצעים, מושגים ובונה תשובה – אמצעים וסמלים

- 1. א – ניגוד בין הלב לגוף
- 2. ב – הפרדה בין עולם יהודי לעולם נוכרי, ובין אהבה לחברה הסוגרת עליה

חלק י"ח – חזרה מסכמת – זיהוי יצירות ופרטים

- 1. ב – ח"נ ביאליק
- 2. ג – דרמה
- 3. א – העגלון יונה

חלק י"ט – חזרה מסכמת – חשיבה והשוואה

- 1. תשובה חופשית המזהה נכון רגש מרכזי (למשל געגוע, בדידות, התעוררות) ומתאימה ליצירה שנבחרה.
- 2. תשובה המראה הבנה של המשמעות הגלויה והסמויה של הכותרת ביצירה שנבחרה, בהתבסס על עלילת היצירה.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה מלאה כוללת פרטים מדויקים מן היצירה ולא רק רושם כללי
- תשובה לשאלת בגרות כוללת טענה ברורה, ציטוט קצר או אזכור מדויק, והסבר הקושר בין השניים
- השוואה טובה מתייחסת לנושא משותף (בדידות, מגע אנושי) ומצביעה על הבדל בדרך ההצגה

טיפים להפעלה:

- אפשר לחלק את החוברת לשש מפגשים, כל פרק בשיעור נפרד, עם חזרה קצרה בתחילת כל שיעור על הפרק הקודם
- במסלול חנ"מ מומלץ לעבוד במקטעים קטנים ולתת רמז מדורג רק אחרי שתי טעויות, בלי לחץ זמן
- במסלול עולים כדאי להיעזר במילון המונחים הרב-לשוני ובמילות קישור צבעוניות לפני כתיבת תשובות השוואה
- מומלץ לסיים כל פרק במשחק הקצר המתאים (מיון אמצעים, ציטוט ליצירה או בונים פסקה) כחיזוק לפני המעבר ליצירה הבאה

חוברת תרגול – ספרות לבגרות 8281: הלב, הכנה לבגרות

ספרות לבגרות 8281

· חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – סיפורת קצרה: יגון, מדירה לדירה, התיק השחור
2. פרק 2 – דרמה: בית בובות מאת הנריק איבסן
3. פרק 3 – נובלה: מאחורי הגדר מאת ח״נ ביאליק
4. פרק 4 – שירה: ליבי במזרח מאת רבי יהודה הלוי
5. פרק 5 – משימת השוואה: מדירה לדירה מול התיק השחור
6. פרק 6 – מיומנויות שאלון 8281: אמצעים, מושגים ובונה תשובה

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – ספרות לבגרות 8281: הלב, הכנה לבגרות

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

עבדו על החוברת לפי סדר הפרקים, יצירה אחר יצירה, ובכל פרק קראו קודם את התקציר ורק אחר כך ענו על השאלות. בסיום כל פרק בדקו את עצמכם מול תשובת המופת והמחוון, וסמנו מה כדאי לחזק.

בנק מילים: בורגנית | יהודים | מארינקא

1 חלק א' – פרק 1 • סיפורת קצרה: יגון, מדירה לדירה, התיק השחור – עובדות יסוד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי כתב את הסיפור "יגון"?

(א) אנטון צ'כוב (ב) ש"י עגנון (ג) יהושע קנז

2. מי הדמות הראשית בסיפור "יגון"?

(א) עגלון זקן בשם יונה (ב) רופא עייף (ג) ילד קטן

3. מי הדמויות המרכזיות בסיפור "התיק השחור"?

(א) אב ובנו (ב) שני אחים (ג) אם ובתה

2 חלק ב' – פרק 1 • סיפורת קצרה: יגון, מדירה לדירה, התיק השחור – סמלים ודמויות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. עגלון זקן ומושלג שמחפש מישהו שיקשיב לו	___	**א.** התיק השחור
2. תיק שחור מלא, שהילד תוהה מה בתוכו	___	**ב.** מדירה לדירה

3. דירה שקטה בתל אביב מול רעש החיים בחוץ	___	**ג.** יגון

3 חלק ג׳ – פרק 1 • סיפורת קצרה: יגון, מדירה לדירה, התיק השחור – כתיבה והבנה מעמיקה

ענו בקצרה.

1. תארו בקצרה מהי זווית הראייה של המספר בסיפור "יגון" – כל-יודע, מגוף ראשון או מגוף שלישי מוגבל?

4 חלק ד׳ – פרק 2 • דרמה: בית בובות מאת הנריק איבסן – הכרת היצירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי כתב את המחזה "בית בובות"?

(א) הנריק איבסן (ב) אנטון צ'כוב (ג) ש"י עגנון

2. הנריק איבסן נחשב לאבי:

(א) הדרמה הריאליסטית המודרנית (ב) השירה הספרדית (ג) הסיפור הקצר הרוסי

5 חלק ה׳ – פרק 2 • דרמה: בית בובות מאת הנריק איבסן – הכרת היצירה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המחזה "בית בובות" עלה לראשונה בפריז.	☐	☐
2	המחזה פותח כמו קומדיה ביתית קלה, ורק בהמשך מתגלה הסוד שמתחתיה.	☐	☐

6 חלק ו׳ – פרק 2 • דרמה: בית בובות מאת הנריק איבסן – הכרת היצירה

השלימו את המילה החסרה.

1. המחזה "בית בובות" מתרחש בסלון של משפחה _____ בימי חג המולד.

7 חלק ז׳ – פרק 2 • דרמה: בית בובות מאת הנריק איבסן – מבנה, דמויות וסמלים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. "חדר משחקים"	___	**א.** הכינוי שנורה נותנת לילדיה
2. "אשת-הבובה"	___	**ב.** התיאור שנורה נותנת לעצמה ביחס לאביה
3. "ילדת-הבובה"	___	**ג.** התיאור שנורה נותנת לעצמה ביחס להלמר
4. "הבובות שלי"	___	**ד.** הכינוי שנורה נותנת לבית שבו חייתה

8 חלק ח׳ – פרק 3 • נובלה: מאחורי הגדר מאת ח״נ ביאליק – רקע ועובדות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הנובלה "מאחורי הגדר" נדפסה לראשונה בשנת 1909 בכתב העת "השילוח".	☐	☐
2	עלילת הנובלה מתרחשת בעיר גדולה במערב אירופה.	☐	☐
3	נח הוא בן יחיד למשפחה יהודית, ומארינקא היא נערה נוכרייה אסופית הגדלה בחצר השכנה.	☐	☐

9 חלק ט' – פרק 3 • נובלה: מאחורי הגדר מאת ח"נ ביאליק – דמויות, מקום וכותרת

השלימו את המילה החסרה.

1. פרבר העצים היה פעם מקום ישוב לקצפים, ונהפך כעת לישוב גדול של _____ .

2. הנובלה מספרת על אהבה אסורה בין נח לבין _____ .

10 חלק י' – פרק 3 • נובלה: מאחורי הגדר מאת ח"נ ביאליק – סמלים ומבנה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי המשמעות הכפולה האפשרית של הכותרת "מאחורי הגדר"?

(א) רק להגן על הבית מפני גנבים (ב) גם להגן וגם להפריד בין אנשים

(ג) לסמן את גבול העיירה בלבד

11 חלק י"א – פרק 3 • נובלה: מאחורי הגדר מאת ח"נ ביאליק – התאמה, כתיבה והמלצה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נח	___	**א.** נערה נוכרייה אסופית הגדלה בחצר השכנה

2. מארינקא	___	**ב.** גבול שמפריד בין שני עולמות ובני אדם
3. פרבר העצים	___	**ג.** בן יחיד למשפחה יהודית, מאוהב במארינקא
4. הגדר	___	**ד.** שכונה יהודית בעיירה במזרח אירופה

12 חלק י״ב – פרק 4 • שירה: ליבי במזרח מאת רבי יהודה הלוי – הכרת היצירה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי כתב את השיר "ליבי במזרח"?

(א) רבי יהודה הלוי (ב) ש״י עגנון (ג) ח״נ ביאליק

2. לאיזו קבוצת שירים שייך "ליבי במזרח"?

(א) שירי חול (ב) שירי ציון (ג) שירי חתונה

3. היכן חי רבי יהודה הלוי כשכתב את השיר?

(א) בספרד (ב) בארץ ישראל (ג) ברוסיה

13 חלק י״ג – פרק 4 • שירה: ליבי במזרח מאת רבי יהודה הלוי – הבנה ויישום

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השיר "ליבי במזרח" מתואר כשיר קצר בן שש שורות.	☐	☐
2	בשיר יש חרוז שונה בכל שורה.	☐	☐
3	הדובר בשיר מרגיש שהאוכל והחיים בספרד ערבים וטעימים לו.	☐	☐

14 חלק י״ד – פרק 4 • שירה: ליבי במזרח מאת רבי יהודה הלוי – חשיבה והערכה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במשפט אחד מדוע הדובר אינו יכול ליהנות מן האוכל ומן החיים בספרד.

2. מהו החרוז המבריח, ומדוע מתאים לשיר על געגוע מתמשך?

15 חלק ט״ו – פרק 6 • מיומנויות שאלון 8281: אמצעים, מושגים ובונה תשובה – זיהוי בסיסי

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ליבי במזרח ואנכי בסוף מערב	___	**א.** מאחורי הגדר
2. חדר משחקים... הייתי אשת-הבובה שלך	___	**ב.** יגון
3. העגלון יונה פוטאפוב לבן כולו, כמו רוח רפאים	___	**ג.** בית בובות
4. הכל נתיהד שם: הבתים, החצרות, הגדרות העקומות	___	**ד.** ליבי במזרח

16 חלק ט״ז – פרק 6 • מיומנויות שאלון 8281: אמצעים, מושגים

ובונה תשובה – עובדות ביצירות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	יונה העגלון ב'יגון' מוצא בסוף הסיפור אדם שמקשיב לו בסבלנות ומנחם אותו	☐	☐
2	ב'בית בובות' נורה מבינה בסוף המחזה שנישואיה היו כמו משחק בחדר בובות	☐	☐
3	'ליבי במזרח' הוא שיר ארוך בן עשרות שורות	☐	☐

17 חלק י״ז – פרק 6 • מיומנויות שאלון 8281: אמצעים, מושגים ובונה תשובה – אמצעים וסמלים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה אמצעי ספרותי פותח יהודה הלוי את השיר 'ליבי במזרח'?

(א) ניגוד בין הלב לגוף (ב) חזרה על אותה מילה פעמיים (ג) משחק מילים קומי

2. מה מסמלת הגדר בנובלה 'מאחורי הגדר' של ביאליק?

(א) רק גבול פיזי בין חצרות בלי משמעות נוספת

(ב) הפרדה בין עולם יהודי לעולם נוכרי, ובין אהבה לחברה הסוגרת עליה

(ג) עץ תפוח שגדל בחצר

18 חלק י״ח – חזרה מסכמת – זיהוי יצירות ופרטים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי כתב את הנובלה "מאחורי הגדר"?

(א) ש״י עגנון (ב) ח״נ ביאליק (ג) יהושע קנז

2. לאיזו סוגה שייכת היצירה "בית בובות"?

(א) שירה (ב) נובלה (ג) דרמה

3. איזו דמות מופיעה ביצירה "יגון"?

(א) העגלון יונה (ב) נח המאוהב במארינקא (ג) הילד עם התיק השחור

19 חלק י"ט – חזרה מסכמת – חשיבה והשוואה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. בחרו שתיים מהיצירות שלמדתם וכתבו במשפט אחד לכל יצירה מהו הרגש המרכזי שהיא מעוררת.

2. הסבירו את הקשר בין הכותרת לבין התוכן ביצירה אחת לבחירתכם (מלבד "מדירה לדירה").

כרטיס יציאה

האם אני יודע/ת למפות בכל יצירה את התקציר, הדמויות, הסמלים והנושא המרכזי?

האם אני יכול/ה לכתוב תשובה מלאה לשאלת בגרות בעזרת פיגום: טענה, ביסוס מהטקסט והסבר?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 ☹️